

FRDO INFO

Nieuwsbrief van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling

Mei 2004 – nr 19

Inhoud

1. [Van de redactie](#)
2. Adviezen:
 - o [Advies over het voorontwerp van het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling](#)
 - o [Advies over de beleidsnota "Ondernemen tegen armoede en voor ontwikkeling"](#)
 - o [Advies over de evaluatie van lokale projecten inzake duurzame ontwikkeling](#)
 - o [Advies over een Europese kaderrichtlijn Eco-design voor energieverbruikende producten](#)
 - o [Kaderadvies voor mobiliteit verenigbaar met duurzame ontwikkeling](#)
 - o [Advies over het participatief opmaken van een instrumentenbord voor duurzame ontwikkeling](#)
 - o [Advies over de verticale integratie van duurzame ontwikkeling en multilevel governance](#)
3. [Jaarverslag 2003](#)
4. [Activiteiten werkgroepen](#) (biobrandstoffen, Kyoto 2, energie-efficiëntie ...)
5. [Feestviering 10 jaar FRDO](#)
6. [Repertorium concrete acties duurzame ontwikkeling](#)
7. [Nieuwe samenstelling bureau](#)
8. [In/uitschrijven](#)

1. Van de redactie

Beste lezer,

Nummer 19 van *FRDO INFO* liet wat op zich wachten door de omschakeling naar een elektronische nieuwsbrief. Uit de enquête in ons vorig nummer is inderdaad gebleken dat u een duidelijke voorkeur hebt voor die versie. Voortaan verschijnt onze nieuwsbrief dan ook uitsluitend in "virtuele" vorm. Dit heeft talrijke voordelen: we verbruiken minder papier en inkt, besparen op druk- en verzendkosten en kunnen u sneller en regelmatig informeren over onze activiteiten. Een e-newsletter biedt ook mogelijkheden om door te klikken naar andere teksten, websites, mailadressen, inschrijvingsformulieren ...

Een elektronische nieuwsbrief vraagt in vergelijking met de klassieke "papieren" versie wel een andere vorm en inhoud, aangepast aan een lectuur op scherm. Daarom zullen onze artikelen voortaan beknopter zijn en verwijzen we voor meer informatie door naar onze website.

We hebben de nieuwsbrief qua opmaak zo eenvoudig mogelijk gehouden, zodat het openen en lezen ervan normaliter geen probleem mag vormen. U kan ook steeds de (printvriendelijke) pdf-versie op onze site openen (zie hierboven).

[Terug naar inhoud](#)

2. Adviezen

Advies over het Voorontwerp van het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2004-2008 (12 mei 2004, op vraag van de ICDO)

Om de vier jaar legt de regering een federaal plan voor duurzame ontwikkeling vast voor ons land. Momenteel is het tweede plan in opmaak, en de bevolking werd geconsulteerd over het voorontwerp ervan. Het advies van de FRDO maakt deel uit van die consultatieprocedure, en de wet bepaalt dat de regering eventuele afwijkingen van dit advies dient te motiveren.

De raad vindt unaniem dat dit voorontwerp van plan wat licht uitvalt: geen langetermijnstrategie, geen overkoepelende visie, geen interactie van verschillende sectoren en beleidsniveaus, geen trendbreuk, weinig aandacht voor het mondiale aspect ... Het lijkt alsof de betrokken overheidsdiensten verschillende - en niet steeds relevante- sectorale plannen en initiatieven hebben samengebracht

onder de noemer "duurzame ontwikkeling", zonder ze evenwel voldoende te kaderen in die aanpak. Positief is wel dat het plan uitgaat van zes thema's van de Europese strategie duurzame ontwikkeling, wat voor coherentie zorgt met het Europese beleid. Er is ook een inspanning geleverd om een tekst op te stellen die in vergelijking met het eerste plan beter gestructureerd en concreter is. Maar het nieuwe plan blijft te vaag wat de invulling van acties betreft, en verwijst te zelden naar de analyse en de maatregelen van het eerste plan en van andere pertinente bronnen.

Klik hier voor de tekst van dit advies: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/adviezen/2004a04n.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

Advies over de beleidsnota "Ondernemen tegen armoede en voor ontwikkeling" (12 mei 2004, op vraag van minister Verwilghen)

De minister van Ontwikkelingssamenwerking vroeg het advies van de FRDO over zijn beleidsnota *Ondernemen tegen armoede en voor ontwikkeling*. De raad apprecieert dat de nota de belangrijke rol van de privé-sector in het ontwikkelingsproces op de voorgrond plaatst en erkent. Hij meent dat het promoten van deze rol zich niet alleen op een louter socio-economisch, maar ook op een duurzaam ontwikkelingskader dient te richten. Hierbij onderstreept de raad het verschil tussen ontwikkelingshulp en buitenlandse handel, zelfs al kunnen beide complementair zijn. Ook het respect voor de internationale principes in het kader van projecten die door de Belgische ontwikkelingssamenwerking worden gesteund, is fundamenteel. De raad formuleert ook enkele opmerkingen over de te gebruiken instrumenten, over de landen en doelgroepen waarop de projecten betrekking hebben, en op de evaluatiemethodes.

De raad betreurt dat hij weinig tijd kreeg om dit advies op te stellen. Daardoor was het niet mogelijk in te gaan op belangrijke vragen en bleek een consensus niet haalbaar.

Klik hier voor de tekst van dit advies: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/adviezen/2004a06n.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

Advies over de evaluatie van lokale projecten inzake duurzame ontwikkeling (12 mei 2004, op vraag van minister Van den Bossche)

Het lokale niveau kan een sleutelrol spelen bij een duurzame ontwikkeling van onze maatschappij. Daarvoor hebben de betrokken actoren echter wel instrumenten nodig om te kunnen meten in welke mate ze een duurzame ontwikkeling realiseren. De FRDO stelt daarom enkele denkpistes voor op dit vlak, en kijkt in dit advies een aantal instrumenten voor de evaluatie van een lokaal duurzame-ontwikkelingsproject. Het gaat hier zowel om projecten van bepaalde duur, op initiatief van actoren van de civiele maatschappij, als om projecten met een permanent karakter, opgestart door overheden. Deze initiatieven kunnen *ex ante* geëvalueerd worden (vooraf), *mid term* (tijdens de uitvoering) en *ex post* (nadien). Ten slotte kijkt de raad het concept "lokale agenda 21" en de criteria en instrumenten voor evaluatie die hier nuttig kunnen zijn: de lijst van indicatoren van netwerken van steden en gemeenten, het Stadsmonitor-project, de Vlaamse Duurzaamheidspiegel en de ecologische voetafdruk.

Klik hier voor de tekst van dit advies: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/adviezen/2004a03n.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

Advies over een ontwerp van een Europese kaderrichtlijn Eco-design voor energieverbruikende producten en tot wijziging van richtlijn 92/42/EG van de Raad (april 2004, op vraag van minister Moerman)

De eco-design richtlijn zal een kader vastleggen voor het bepalen van ecologische normen voor energieverbruikende producten in de Europese Unie, om zo de energie-efficiëntie en de milieuprestaties van die producten te verbeteren. Door een harmonisering van de normen wil men ook het vrij verkeer van energieverbruikende producten op de Europese markt garanderen.

De raad onderstreept dat de richtlijn vanuit een duurzame-ontwikkelingsbenadering dient te vertrekken, en niet alleen het energieverbruik, maar de hele levenscyclus van een product moet bekijken. Er is dus een preciese omschrijving nodig van het concept "eco-design", en het dient ook

duidelijk te zijn op welke categorieën van producten en sectoren de richtlijn van toepassing is. Over de wettelijke basis van de richtlijn en de uitvoeringswijze (de comité-procedure, de "nieuwe aanpak" en de zelfregulering) is er geen consensus binnen de raad.

De minister vroeg op 2 februari een advies over deze ontwerprichtlijn voor midden april, omdat Europa het voorstel van richtlijn nog tijdens het Ierse voorzitterschap wou behandelen. Daarom werd het advies goedgekeurd via de schriftelijke procedure.

Klik hier voor de tekst van dit advies: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/adviezen/2004a05n.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

Kaderadvies voor mobiliteit verenigbaar met duurzame ontwikkeling (19 februari 2004, op eigen initiatief)

Dit kaderadvies wil de aandacht vestigen op de grote uitdagingen die mobiliteit voor de toekomst stelt en op de maatregelen die op lange termijn nodig zijn om tot een mobiliteit te komen die verenigbaar is met een duurzame ontwikkeling.

Het advies biedt vooreerst een diagnose van de huidige situatie op het vlak van transportmiddelen en mobiliteit in België. Daaruit blijkt dat de huidige situatie niet duurzaam is: overbelasting van het wegennet, luchtvervuiling, lawaai, klimaatwijzigingen, vertragingen die nadelig zijn voor het economie, stress, ongevallen, onveiligheid, de onomkeerbare verwoesting van landschappen, vervuiling van de oppervlaktewateren... Dan volgt een overzicht van de bevoegdheden van de verschillende beleidsniveaus inzake mobiliteit, en een analyse van de hinderpalen bij de invoering van een duurzame mobiliteit (zowel voor personen als voor goederen). Die hinderpalen hebben te maken met politieke inertie en bevoegdheidsverdelingen, weinig aantrekkelijke alternatieven op het vlak van transport, een niet-duurzaam prijsbeleid, een onaangepaste ruimtelijke ordening, onveilige wegen, sociaal-culturele gewoontes ... Als antwoord hierop formuleert de raad een reeks aanbevelingen met vooral aandacht voor de lange termijn: beleidscoördinatie door een nationaal mobiliteitsplan, een doeltreffender en rationeler beheer van de vraag naar mobiliteit, betere alternatieven voor het wegvervoer, technologische innovaties en alternatieve energiebronnen, een correcte pricing van mobiliteitskosten en het sensibiliseren van alle actoren voor een duurzame mobiliteit.

Klik hier voor de tekst van dit advies: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/adviezen/2004a02n.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

Advies over het participatief opmaken van een instrumentenbord voor duurzame ontwikkeling (19 februari 2004, op eigen initiatief)

De FRDO heeft er nog al op gewezen dat ons land nood heeft aan een "instrumentenbord duurzame ontwikkeling", een set van indicatoren om het beleid vorm te geven en te evalueren (zie bv. het kaderadvies van april 2002 over indicatoren duurzame ontwikkeling in België). In dit nieuwe advies bekijkt de raad hoe we zo'n instrumentenbord op een participatieve manier kunnen opstellen, dit wil zeggen met een maximale inbreng van de bevolking en de verschillende maatschappelijke actoren.

Hoe kunnen we de burger betrekken bij de discussie over indicatoren en over de duurzame-ontwikkelingsvisie die daarmee samengaat? De raad bekijkt de participatie-aanpak in een aantal andere landen – vooral Finland en Duitsland blijken leerzame voorbeelden. Dit leidt tot een aantal scenario's voor de specifiek Belgische context. Hierbij ziet de raad een rol weggelegd voor een forum van burgers, in combinatie met adviesraden en een parlementaire inbreng.

Dit advies steunt op een onderzoek dat de FRDO in 2003 liet uitvoeren over de rol van participatieprocessen bij het samenstellen van indicatoren voor duurzame ontwikkeling. U vindt het rapport van dit onderzoek door het *Institut du développement durable* en het *Centrum voor duurzame Ontwikkeling* op onze website: www.frdo.be/

Klik hier voor de tekst van dit advies: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/adviezen/2004a01n.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

Advies over de verticale integratie van duurzame ontwikkeling en multilevel governance (18 december 2003, op eigen initiatief)

Verticale integratie verwijst naar de coördinatie en coherentie inzake het beleid van duurzame ontwikkeling tussen de verschillende beleidsniveaus in ons land. Een dergelijke integratie is nodig omdat de bevoegdheden in dit domein verdeeld zijn door onze federale structuur. Door deze situatie is het voor België niet evident om internationale beslissingen op het vlak van duurzame ontwikkeling enerzijds te beïnvloeden en anderzijds efficiënt toe te passen. In dit advies bekijkt de raad op het politiek uitvoerende, het wetgevende en het ambtelijke niveau welke instrumenten de verticale integratie in ons land kunnen bevorderen. Zo pleit de raad op politiek uitvoerend vlak voor een interministeriële conferentie duurzame ontwikkeling en voor samenwerkingsakkoorden tussen federale en gefedereerde entiteiten op een aantal specifieke terreinen. Op het ambtelijk niveau onderstreept de raad het belang van coördinatiestructuren en van capaciteitsontwikkeling in de administratie. Integratie heeft te maken met structuren, maar ook met een mentaliteitswijziging, met name met een grotere bereidheid om van (bestaande) coördinatie-instrumenten gebruik te maken en om rekening te houden met andere beleidsniveaus. Deze manier van beleidsvoering omschrijft men soms als *multilevel governance*, waarbij (*good*) *governance* of goed bestuur onder meer inhoudt dat het beleid aandacht heeft voor de participatie van alle betrokken maatschappelijke actoren.

Klik hier voor de tekst van dit advies: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/adviezen/2003a09n.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

3. Jaarverslag 2003

De algemene vergadering van 19 februari 2004 keurde het jaarverslag 2003 van de FRDO goed. Dit verslag overloopt de verschillende adviezen die het voorbije jaar werden goedgekeurd, met vermelding van de opvolging ervan door de regering. Ook de andere activiteiten die de FRDO organiseerde (fora, communicatie-activiteiten, studies, contacten) komen aan bod. Het jaarverslag heeft eveneens aandacht voor de doelstellingen, de samenstelling en de werking van de raad en zijn organen (de algemene vergaderingen, het bureau, de werkgroepen en het secretariaat). Tenslotte bevat het document ook een financieel verslag en een ledenlijst.

Klik hier voor het volledige jaarverslag (44p, 250KB):
<http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/2003jv.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

4. Activiteiten werkgroepen

De werkgroep *Strategieën voor duurzame ontwikkeling* zal tegen september een advies voorbereiden over de communicatie van de Europese Commissie rond de herziening van de Europese strategie duurzame ontwikkeling. Tegen januari/februari 2005 zal de werkgroep een advies publiceren met het oog op de jaarlijkse evaluatie van het duurzame-ontwikkelingsbeleid in ons land. In dit kader zal hij ook aandacht besteden aan de nationale strategie duurzame ontwikkeling die nu in voorbereiding is. De werkgroep *energie en klimaat* werkt op vraag van minister Moerman aan een advies over een richtlijn van het Europees parlement en de Raad betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en de energiediensten. Verder bereidt de werkgroep een advies voor over het klimaat- en energiebeleid op lange termijn, meer bepaald in verband met de onderhandelingen over de verbintenissen na Kyoto (2012) die volgend jaar van start gaan. De werkgroep verwacht dit jaar ook een adviesvraag over het nationaal mobiliteitsplan.

De werkgroep *internationale betrekkingen* volgt de onderhandelingen over de Doha Development Agenda van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), met het oog op een rondetafel hierover.

De werkgroep *productnormen* rondt momenteel een advies af over biobrandstoffen, op vraag van minister Van den Bossche.

De werkgroep *sensibilisatie en communicatie* bereidt een seminarie voor over communicatie rond duurzame ontwikkeling (najaar 2004).

De werkgroep *wetenschappelijk onderzoek* heeft geen activiteiten gepland op korte termijn.

De data van de werkgroepvergaderingen staan vermeld in de agenda op de website: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/agenn/agverg.htm>

[Terug naar inhoud](#)

5. Viering 10 jaar

De raad vierde op 26 april in het Résidence Palace te Brussel zijn tiende verjaardag, in aanwezigheid van zijn erevoorzitter Prins Filip en van prinses Mathilde, van minister Freya Van den Bossche en tal van andere prominenten. Het publiek kreeg toespraken te horen van prins Filip, van Theo Rombouts (voorzitter FRDO) en van Freya Van den Bossche. Er was een panelgesprek over maatschappelijke organisaties en duurzame ontwikkeling, en Geert van Istendael gaf zijn dichterlijke visie op duurzaam consumeren. Over hetzelfde thema hadden twee klassen van het laatste jaar lager onderwijs een video gemaakt, op initiatief van de raad. Bedoeling was op die manier ook de kijk van de nieuwe generatie aan bod te laten komen. De twee video's gingen in première tijdens de feestviering, in aanwezigheid van de twee klassen. Verder was er nog een ludieke act van de "Fédération belge d'improvisation amateur", en het geheel werd muzikaal opgeluisterd door de "ethnojazz"-groep Mezcal.

Ter gelegenheid van zijn tiende verjaardag publiceerde de raad een speciale feestkrant "10 jaar FRDO", waarin journalist Jean Cech het reilen en zeilen van de raad beschrijft, op een concrete en openhartige manier.

U vindt deze krant (A3-formaat) in het dossier "10 jaar FRDO" op onze website: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/s2004vieringnl.htm>. U kunt ook een exemplaar aanvragen bij het secretariaat: mail@frdo.be. In het dossier op de website vindt u ook de tekst van de speeches door Prins Filip, Theo Rombouts en Geert van Istendael, en een aantal foto's van de feestviering.

[Terug naar inhoud](#)

6. Repertorium concrete initiatieven

De raad publiceerde onlangs onder de titel "Op weg naar een duurzame ontwikkeling in België – 2004" een tweede repertorium van concrete initiatieven op het vlak van duurzame ontwikkeling (een eerste repertorium verscheen in 2002). Met deze brochure wil de raad illustreren welke vormen duurzame ontwikkeling zoal kan aannemen in de dagelijkse realiteit. De verschillende initiatieven die door de ledenorganisaties van de raad werden aangebracht, beklemtonen één of meerdere dimensies van duurzame ontwikkeling. Op die manier geeft het repertorium ook een beeld van de verscheidenheid aan standpunten in onze maatschappij, die binnen de raad in dialoog treden. Het repertorium beschrijft 36 initiatieven op een bondige manier en vermeldt telkens een aantal contactgegevens voor de media.

U vindt deze publicatie op onze website: <http://www.frdo-cfdd.be/nl/pubnl/repertNL.pdf>

[Terug naar inhoud](#)

7. Nieuwe samenstelling Bureau

Het Bureau van de raad is het bestuursorgaan dat de strategie vastlegt en bij geschillen als scheidsrechter optreedt. Eind vorig jaar werd voorgesteld de samenstelling ervan te wijzigen, en de algemene vergadering van 18 december 2003 keurde dit goed. Voortaan zetelen de nationale beleidsverantwoordelijken van de werkgeversorganisaties, de werknemersorganisaties, de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming en de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking in het Bureau. Elk van die ledengroepen telt er twee vertegenwoordigers, de ene als gewoon lid, de andere als adviseur.

Dat de beleidsverantwoordelijken van de ledenorganisaties zelf naar het Bureau komen, kan de efficiëntie van dit bestuursorgaan vergroten: beslissingen kunnen immers ter plaatse genomen worden, er is geen overleg met de hiërarchie van de verschillende organisaties nodig.

Het bureau telt momenteel als leden:

- voorzitter: Theo Rombouts
- ondervoorzitters: Anne Panneels en Rudi Verheyen
- milieu-ngo's: Denis Van Eeckhout (IEW) en Jan Turf (BBL)
- ontwikkelingsngo's: Jozef De Witte, tijdelijk vervangen door Rudy De Meyer (11.11.11) en Philippe Laurent (ACODEF)
- werkgeversorganisaties: Baudouin Velge (VBO) en Kris Peeters (UNIZO)
- werknemersorganisaties: Josly Piette (CSC) en André Mordant (FGTB)
- John Cornet d'Elzius, vertegenwoordiger van de erevoorzitter
- Jan De Smedt en Catherine Mertens, secretarissen

[Terug naar inhoud](#)

FRDO INFO is de nieuwsbrief van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO). De FRDO geeft adviezen aan de Belgische federale overheid over het beleid inzake duurzame ontwikkeling. De raad organiseert ook activiteiten om het draagvlak voor duurzame ontwikkeling te vergroten.

Overname van artikelen uit FRDO INFO met bronvermelding is toegestaan.

Adres: Aduatokersstraat 71-75, B-1040 Brussel, België

Tel.: +32 (0)2 7433150

Fax: +32 (0)2 7433159

<http://www.frdo-cfdd.be>

mail@frdo-cfdd.be

Indien u deze gratis nieuwsbrief niet rechtstreeks in uw mailbox hebt gekregen, kunt u zich abonneren door een mail te sturen naar het adres hierboven met vermelding van naam, (eventueel) organisatie, adres en mailadres, en als onderwerp (subject) "abonnement". Gelieve ook te vermelden of u FRDO INFO in het Nederlands of het Frans wenst. Wil u de nieuwsbrief niet langer ontvangen, vermeld dan "uitschrijven" als onderwerp in de mail.

[Terug naar inhoud](#)